

01

כלים וקולות

גם הוא
באצילים

הקאמרטה
הישראלית
ירושלים

2021/22 | עונה 38

נגני התזמורת

כינור ראשון מתן דגן* נטשה שר* כרמלה ליימן*** גלינה קוריניץ** רומן יוסופוב מיכאל פֶבֶיה	ויולה שולי ווטרמן** מרתה סיקורה אביטל צאיג* בוריס רימר אדוארד שובייב	קונטרבס דמיטרי רוזנצוויג** ארז מיוחס	בסון מאוריצי פאז** קריסטינוס גריגס	נבל יוליה רובינסקי°
כינור שני אדוארד רזניק** הדס פבריקנט*** אומרי צח מיכאל קונצביץ' קרן שושני סמדר שידלובסקי סאלקו לקיץ'	צ'לו מרינה כץ** צבי אורליאנסקי** אלכסנדר סינלניקוב*** אסתר וֶלְדֶרְס איריס יורטנר°	חליל אסתי רופא** שני שגיא°	קרן יער אלון ראובן** מיכאל אלטשולר רות ורון (שבתון)	צ'מבלו איריס גלוברזון-הירש°
	אבוב מוקי זוהר** אורי מירז	חצוצרה רז ארד° דן ורון°	פסנתר ירון רוזנטל°	פסנתר ירון רוזנטל°
	קלרנית שירה אליסף** עידו אזרד°	טרומבון אור רוכמן°	כלי נגינה קרן פנפיומן-זהבי** תום בצלאל° אביעד אלפסי°	כלי נגינה קרן פנפיומן-זהבי** תום בצלאל° אביעד אלפסי°
			קונצ'רטו *כנר ראשי **נגן מוביל ***משנה לנגן מוביל °נגן מוביל אורח	

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

עו"ד יאיר גרין*, יו"ר | אבנר אזולאי, יעקב אייזנר*, פרופ' רות ארנון*, פרופ' שלמה בידרמן, ד"ר יורם בלשר*, פרופ' אבי בן בסט, רו"ח תלמה ברבשקין, פרופ' בני גיגר*, אפרת ימין גרשוני*, אילן דה פריס*, פרופ' משה הדני*, גרשון זוהר, יהודה זיסאפל, רות חשין*, משה מיכלס*, פרופ' מנחם פיש, ד"ר שמואל קבילי*, רו"ח רענן קופי*, פרופ' אורי קרשון, פרופ' דפנה שוורץ*, ד"ר לאה שמיר-שנאן, ברוך שלו, דב שפיר *חברי הוועד המנהל

צוות הניהול

מנהל כללי יורם יונגרמן **מנהל אדמיניסטרטיבי** מיכאל קונצביץ' **מפיקה** שרה טיילור דוד
רכז תוכני מוזיקה ד"ר רון מרחבי **מנהלת מכירות** דגן פדר **מנהלת שיווק ומדיה חברתית** ליאת לידור-ריין
מנהלת משרד דבי בן צבי **מנהל במה** ואלרי אקסינוב **הנהלת חשבונות** שרית יצחקי **יעוץ משפטי** עו"ד עמי פולמן

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 / בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים / טל: 02-5020503 / פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com / אימייל: info@jcamerata.com

כתיבת התוכנית ותרגום/עיבוד של תמליל פיטר יוסטינוב: בני הנדל **עיבוד גרפי:** חגית מימון
צילום: יח"צ, מיכאל פביה, אלישע אבן טוב, ברטק ברז'יק, אנה קבלרובה, אלנה מרטיניוק, קרוט טרקמיל, נורית מוזס

01

גם הוא באצילים
אבנר בירון מנצח
מור בירון בסון (ישראל-גרמניה)
בני הנדל קריין

ז'אן-בטיסט לולי (1687-1632)
סוויטה מהקומדיה-בלט "גם הוא באצילים"
מאת מולייר
I. פתיחה ומחול הקנרי
II. גבוט החייטים
III. מינואט
IV. שתי מנגינות ספרדיות
V. מארש לליווי הטקס הטורקי

גיאקינו רוסיני (1792-1868)
קונצ'רטו לבסון ולתזמורת
I. אלגרו
II. לרגו
III. רונדו: אלגרטו

הפסקה

ריכרד שטראוס (1864-1949)
סוויטה מהקומדיה-בלט "גם הוא באצילים"
מאת מולייר, אופ' 60
I. פתיחה למערכה א'
II. מינואט
III. המורה לסיף
IV. כניסת החייטים ומחולותיהם
V. המינואט של לולי
VI. קוראנט
VII. כניסתו של קלאונט (עפ"י לולי)
VIII. פתיחה למערכה ב' (אינטרמצו)
IX. הסעודה

מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ו', 8.10.21 בשעה 13:00
מוצ"ש, 9.10.21 בשעה 21:00
יום א', 10.10.21 בשעה 20:00

אלמא מרכז אמנויות, זכרון יעקב
יום ב', 11.10.21 בשעה 20:00

תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון
יום ג', 12.10.21 בשעה 20:00
הקונצרט יועבר בשידור חי
כאן קול המוזיקה ובאתר הקאמרטה

מכון ויצמן למדע ברחובות
אודיטוריום מיכאל סלע
יום ה', 14.10.21 בשעה 20:00

הזכות לשיניים שמורה

אבנר בירון / מנהל מוזיקלי ומנצח

מעוף וחדשנות מאפיינים את אבנר בירון, המייסד, המנהל המוזיקלי והמנצח הקבוע של הקאמרטת הישראלית ירושלים. בעבודה שיטתית ויצירתית הקנה לתזמורת יוקרה בארץ ובעולם, והופעותיה תחת שרביטו זוכות לשבחי הביקורת, לאמון המנויים הוותיקים ולהערכתם של מצטרפים חדשים.

זוהי העונה ה-38 של הקאמרטת. מלבד הופעותיה בארץ, הופיעה באולמות מרכזיים בפריס, באמסטרדם, בברלין, בלוצרן, בבאזל, בז'נבה, במדריד, בניו יורק, בווינגטון, בלוס אנג'לס, בשיקגו, באלסקה, בבייג'ין, בשנחאי, בטביליסי, בירואן, בסידני, במלבורן, בבנגקוק ובוורשה.

מובן כי עמוד התווך של רפרטואר הקאמרטת הישראלית בנוי מנכסי צאן הברזל של המוזיקה הקלאסית לדורותיה ולסגנונותיה. עם זה, בעת תכנוני הרפרטואר השנתיים, אבנר בירון בוחר לשלב לצד יצירות אהובות של יוצרים בעלי שם גם יצירות מסקרנות מן המוזיקה העולמית שאין מרבים להשמיע באולמי הקונצרטים ולהזמין בעבור התזמורת יצירות חדשות ממלחינים ישראלים.

את הקריירה המוזיקלית שלו החל אבנר בירון כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתזמורת הקאמרית הישראלית. לפני כן למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית והשתלם בניצוח באקדמיה למוזיקה בווינה ובמוצרטאום של זלצבורג. גישתו למוזיקה ולאינטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוזיקה ובמדע. כחלילן הירבה להופיע בהרכבים קאמרליים וברסיטלים וניהל כיתות אמן רבות משתתפים בארץ ובעולם. כמחנך העמיד דורות של חלילנים ושל מורים לחליל. הוא הקים בזמנו את "אנסמבל סולני הגליל", הרכב וירטואוזי שזכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר.

אבנר בירון ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים, התזמורת הסימפונית חיפה והסימפוניטה באר שבע, והוא מוזמן לניצח על תזמורות ברחבי העולם. כמו כן היה המנהל המוזיקלי של פסטיבלים, ביניהם "חגיגות המוזיקה באבו גוש" ו"ימי מוזיקה וטבע בגליל".

ב-1994 החל בירון לכהן כראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בשלוש הקדנציות של כהונתו הצעיד את האקדמיה להישגים מרשימים: הוא יזם את פתיחתה של מחלקה למוזיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רב-תחומית. בירון נבחר לכהן כחבר הוועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוזיקה באירופה (AEC).

בשנת 2005 זכה בפרס שרת החינוך על מצוינות ותרומה אמנותית רבת-שנים בתחום המוזיקה בארץ, ובשנת 2013 העניק לו משרד התרבות והספורט פרס ע"ש אריק איינשטיין ליוצרים שתמו להתפתחות התרבות הישראלית לדורותיה.

מור בירון / בסון

מור בירון, יליד רחובות, מכהן כנגן בסון בתזמורת הפילהרמונית של ברלין משנת 2007. בילדותו למד אצל גד לדרמן ומאוריצי פאז, ואחרי תום לימודיו בבית הספר התיכון לאמנויות תלמה ילון, השלים תואר ראשון באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. לאחר מכן השתלם בבית הספר הגבוה למוזיקה על שם הנס אייזלר בברלין בהדרכתם של הפרופסורים תונמן וקסמן. בירון זכה במלגות קרן התרבות אמריקה ישראל, בפרס הראשון בתחרויות האביב ובמלגה של אקדמיית קאראייין. בתזמורת הנוער על שם גוסטב מאהלר ניגן בהדרכתו

של קלאודיו אבאדו. זה שני עשורים בירון חבר בדיוואן מזרח-מערב בניהולו של מאסטר בארנבוים, עמו ניגן כסולן, בין השאר בקונצרט היסטורי ברמאללה, שהיה גם לתקליטור. בעבר ניגן בירון בתזמורת האופרה המלכותית בוולנסיה בניצוח המאסטר מאזל ומהטה. בנוסף להיותו בסוניסט קבוע בפילהרמונית של ברלין וסולן עם תזמורות רבות, בירון מנגן מוזיקה קאמרית באנסמבלים ברלין-פראג, בולז ומלנטה ובשמינייה שלידי הפילהרמונית של ברלין. הוא מלמד נגינת בסון באקדמיית בארנבוים-סעיד בברלין.

הקונצרטים הבאים

כלים וקולות הזוכים - רובינשטיין ושופן

אבנר בירון מנצח

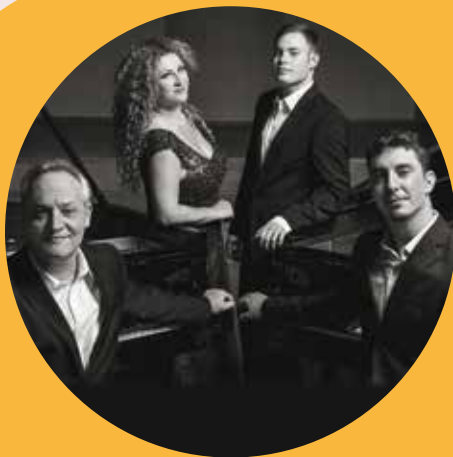
שימון נרינג פסנתר (פולין) זוכה תחרות רובינשטיין 2017
הזוכה בתחרות שופן 2021 פסנתר
(התחרות תיערך באוקטובר)

שופן / קונצ'רטו לפסנתר (יפורסם)
מוצרט / קונצ'רטו לפסנתר מס' 20, ק' 466
פנדרצקי / שאקון מתוך "רקוויאם פולני"
ליגטי / קונצ'רטו רומני

אלמא מרכז אמנויות, זכרון יעקב
מוצ"ש, 13.11.21 בשעה 20:00

בית האופרה, המשכן לאמנויות הבמה, תל אביב
יום א', 14.11.21 בשעה 20:00

תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון
יום ב', 15.11.21 בשעה 20:00

סולנים בסערה 2 פסנתרים ב-40 אצבעות

רועי אזולאי מנצח

אנסמבל מולטי-פיאנו:

תומר לב, ברניקה גליקסמן,

נמרוד מאיר-הפטל, אלון קריב פסנתר

מוצרט/תומר לב / לרגטו ואלגרו

מוצרט / קונצ'רטו מס' 10 לשני פסנתרים
ולתזמורת, ק' 365

שופן / רונדו, אופ' 73

מושלס/מנדלסון / פנטזיה בריאנט ווריאציות
לשני פסנתרים ולתזמורת

גריג / סוויטה בסגנון עתיק, אופ' 40,
"מזמנו של הולברג"

מוזיאון תל אביב לאמנות, אולם רקנאטי

מוצ"ש, 23.10.21 בשעה 20:30

בית התרבות סבין

יום א', 31.10.21 בשעה 20:30

בני הנדל / קריין

לאורך שלושה עשורים שימש בני הנדל עורך, מראיין, מגיש וקריין בקול ישראל. את דרכו האמנותית החל ב-1969 במחזמר כלאדם בבימויו של אריה זקס בחאן הירושלמי, בתפקיד אלוהים. ב-1979 היה בין מדבבי סדרת ההנפשה קיה קיה: האדם בטלוויזיה החינוכית. היום הנדל מנחה כנסים במכוני מחקר ותרבות וקורא קריאה אמנותית באירועי ספרות ומוזיקה. בין היתר השתתף בהמלך דוד של הונגר עם התזמורת הסימפונית ירושלים, הגר וישמעאל של סקרלטי עם תזמורת הבארוק

ירושלים, דיוקן לינקולן של קופלנד עם הקאמרית הרצליה, אגמונט של בטהובן, בריאת העולם של היידן ושאול של הנדל עם הקאמרטה הישראלית ירושלים, מחזה דניאל עם אנסמבל פניקס, הומאז' לאלזה של יוסף טל עם אנסמבל מיתר ועיבוד מוזיקלי לסיפור פשוט של עגנון עם שלישיית עתר. הנדל השתתף בפסטיבל ישראל, בפסטיבלי המוזיקה בכפר בלום ובעין הוד ובפסטיבל השירה במטולה. הוא מתרגם פרוזה ושירה, ובעשור האחרון הוא כותב את תכניות הקונצרטים של הקאמרטה הישראלית ירושלים.

פתיחה / מחול הקנרי / גבוט החייטים / מינואט / שתי מנגינות ספרדיות / מארש לליווי הטקס הטורקי

// הבורגני האציל" היה מחזמר בארוקי. בין דיאלוגים שנונים ("קורעים מצחוק" היו קוראים לזה שְׁנֵקֵי הַיּוֹם) שולבו קטעי נגינה, שירה ובלט, ולסגנונות תרמו תאורה, תפאורה ותלבושות אקסטרווגנטיות, שְׁנֵקֵי הַיּוֹם על ידי "הנוסע" לֹרֶן דְ'אַרְוֵיהַ. המופע הוצג לראשונה על ידי מולייר ולהקתו בשלהי 1670, ובקהל הבורגנים והאצילים ישב (פעמיים, באולמות שונים*) לואי ה-14, מלך צרפת. לואי "הגדול", שישלוט במונרכיה 72 שנים - מגיל 5 ועד 77 - לא היה צופה פסיבי כלל וכלל. הוא שהזמין את הפנטסמגוריה הזאת ומימנה. לא כאן המקום להרחיב האם בצדק נקרא "הגדול" והומָשָׁל לשָׁמֶשׁ. נאמר רק שלואי חרט על דגלו את טיפוח הציור, הפיסול, המוזיקה, המחול, האדריכלות והגיטונ, והוא שהעלה לגדולה את המוזיקאי לולי, שידך בינו לבין מולייר והעמיד לרשות שניהם את צרכי המופע.

ג'ובאני בטיסטה לולי נולד בפירנצה למשפחת טוחנים; אין יודעים איך קנה לו את יכולות הנגינה והריקוד. הגעתו לצרפת התרחשה בשנת 1646. יוזם ההגירה היה דוכס צרפתי, שראה את הנער בן ה-14 מגלם את אַרְלֶקִינוֹ בכיכר פלורנטינית, מדקלם, מפזז, פורט על גיטרה ומנגן בכינור. מיד החליט לקחתו לפריס, לשמש מורה לאיטלקית לאחייניתו. באחוזת הדוכס קנה לו לולי עוד מיומנויות מוזיקה.

המפגש עם המלך אירע ב-1653: לולי היה בין הנגנים ריקדנים של הבלט המלכותי שבו רקד גם המלך, אז נער בן 15. היה קליק מייד, וכעבור שנה מונה לולי למנהל אנסמבל הכינורות המלכותי הפרטי.

ב-1661, כשהפך לואי ממלך לכאורה לבעל השררה, מינה את לולי למנהל המוזיקה של החצר, וכך הוכפף לו גם "אנסמבל 24 הכינורות" שבו התקנאו כל מלכי אירופה. ב-1672 מונה לולי למנהל "האקדמי רויאל דה מוזיק", שם קדום לאופרה, שפעלה אז, טרם המעבר לוורסאי, בפְּלֵה רויאל בפריס. לואי העניק ללולי מונופול, וכך הפך לאבי האופרה הצרפתית: עד מותו הלחין אופרה בכל שנה. מותו היה תאונת עבודה: הניצוח נעשה במאה ה-17 על ידי מוט ארוך וכבד, שנהגו להקיש בו את הקצב על קרשי הבמה. ערב אחד, בשעת ניצוח, פגע המוט בבוהן רגלו של מאסטרו לולי, נוצר פצע, התפתח נמק, והוא, הרקדן, סרב לקטיעת רגלו.

בראשית שנות השישים, בתיווך המלך, כאמור, נוצק השיתוף בין המלחין כוריאוגרף לולי למחזאי-סטיריקן מולייר. במרכז יצירתם הידועה ביותר, "הבורגני האציל"**, מסייה ז'ורְדָן, בעל הפנינה האלמותית "ארבעים שנים אני מדבר פרוזה ולא ידעתי!" ז'ורדן, סוחר חמדן, כעסן, ברברן ורברבן, מתעמר בבני ביתו ובז' ולנחותים ממנו. לרמים ממנו, או למי שנדמים לו כרמים, הוא מתחנף.

אחת היא משימת חייו: לרכוש לו אצילות. מאמציהם של מורים למוזיקה, למחול, לסייף ולפילוסופיה שהוא שוכר עולים בתוהו בשל גמלוניותו וטיפשותו. המְחַלְצוֹת שתופרים לו חייטיו נראות כבדיחות מהלכות. ככל שז'ורדן נלעג יותר, הקהל צוחק יותר. לדמויות האחרות שבמחזה, נלעגותו אינה מקור לצחוק: בתו לוסיל סובלת מן הווסטו שהטיל אביה על רצונה להינשא לאהובה קְלֶאוֹנֵט. האב בוחר לכפות עליה נישואין עם קנדיט עשיר ומְאוּס. "מה הסופי?" אתם שואלים: עקב מזימה שרוקם קוֹבְיֶאל, משרתו של

קְלֶאוֹנֵט, מוצג אדונו לז'ורדן כשהוא מחופש לאציל טורקי (מכאן, בין היתר, הצורך ביוצר תלבושות טובב עולם). לשידוך כזה אין ז'ורדן יכול לסרב. התרמית מצליחה, הצעירים והאם מאושרים, וכך גם ניקול אמתה של לוסיל וקוֹבְיֶאל, משרתו של קְלֶאוֹנֵט, גם הם צמד אוהבים!

נוצת מולייר המושחזת מְחַיֶּכֶה את ז'ורדן בכל מישור, ולולי מענג את הקהל בשירים ובריקודים. אחרי שלוסיל נישאת ל"אציל הטורקי", מועלה בלט עשיר, ובו ריקודי דמויות מן הקומדיה דְל ארְטָה ומחולות של בני תרבויות שונות. לפנינו רוב רובה של

הסוויטה התזמורתית של לולי המבוססת על הקומדיה. דרך אגב, קשתני התזמורת ינגנו את היצירה הזאת בקשתות בסגנון עתיק. הצליל המתקבל מנגינה בקשתות האלה שונה מן הצליל שיפיקו הקשתות המודרניות שבהן ננגן בהמשך את יצירתו של שטראוס.

*בארמון שמְבוּר בעמק הלואר ובפְּלֵה רויאל בפריס.
**אלתרמן, בתרגום המחזה, קרא לו "גם הוא באצילים", ועם אלתרמן אין מתווכח מי שמעלה אותו מחדש על בימותינו.

אלגרו / לרגו / רונדו: אלגרטו

לסולני הבסון נעשה נס: לקונצ'רטי הלא רבים לבסון ולתזמורת - של ויוואלדי, רוֹזֵטִי, שְׁטֶמִיץ, מוצרט ועוד מעטים - נולד אח רומנטי לעילא... מִשָּׁל ג'ואקינו רוסיני. הבסוניסט האיטלקי סרג'ו אֶדְזוֹלִינִי גילה אותו לפני כרבע מאה, וב-1998 יצא לאור. אֶדְזוֹלִינִי סובר שרוסיני שרטט סקיצה* בלבד, ואת החסר השלים תלמידו האהוב בקונסרבטוריון של בולוניה, נְצָרְנו גֵטִי, לימים נגן בסון מפורסם. סביר להניח שרוסיני הקדיש את הקונצ'רטו לגטי, לספק לו קטע "להתנוצץ בו" בבחינת הסיום של הקונסרבטוריון. מפתיעה גם העובדה שהקונצ'רטו הולחן ב-1845, בעיצומן של "שנות האלם" בחיי רוסיני. נזכיר: ב-1829, בדיוק באמצע חייו, הרחק אחרי עידן הלחנת האופרות שלו, הניח רוסיני את קולמוסו ויחד את זמנו לבישול ולאירוח. ובכן, התברר שמדי פעם "בישול" גם מטעם מוזיקלי.

הסולן מור בירון מכיר את הקונצ'רטו כמעט מזמן התגלותו. "שמעתי את ההקלטה של אֶדְזוֹלִינִי לפני יותר מ-20 שנה והתאהבתי", הוא אומר. "נשאתי את היצירה בראשי הרבה שנים לפני שזכיתי להשמיע אותה באוזני קהל. בקונצ'רטו יש 'אופראיות' רבה, וכסולן ניתנת לי החירות 'לנוע' במוזיקה ולהתבטא בה. אחד מייחודי הקונצ'רטו הוא שכל פרק כתוב בסולם אחר, ואולי בשל כך היצירה קרויה 'קונצ'רטו ניסיוני'. האם 'ניסיוני' לסולן או למלחין? זאת שאלה שיש להפנות לרוסיני", מסיים בירון.

פרק א', אלגרו בסי מז'ור, נפתח באקדמה תזמורתית של כשלוש דקות, ובכניסתו,

הבסון צולל לאחד התווים העמוקים ביותר שאליהם הוא יודע להגיע, אולי כדי להזכיר לנו על שום מה שמו "בסון". אחר כך הפרק משתלשל לו בקונבנציה השכיחה של צורת הסונטה. המנגינות מסולסלות כדבעי, וליריות כמו־אופראית נוכחת בכל איבריה, ובעיקר בנושא השני.

פרק ב', לרגו בדו מינור, היא נעימת בסון עדינה, המשייטת לה על גלים של צלילי ליווי בכלי הקשת ובכלי הנשיפה (חלילים, אבובים, קלרינטים, קרנות, ופה ושם חצוצרות).

פרק ג', רונדו בפה מז'ור, הוא הפרק של הבסון. הסולן אומר בו אמרות מהירות, מורכבות ומסולסלות, והתזמורת שמחה ללמוד את היגדיו מפיו ולחזור עליהן במהירות שהוא מכתוב. לבסוניסטים של ימינו נותר רק להתפעם מנְצָרְנו גֵטִי, על שהצליח להתגבר על הפרק באמצעות כלי בן אמצע המאה ה-19, שמספר שסתומיו היה פחות מאשר היום.

*בכתב היד שמצא היו חֲמִשׁוֹת הטימפני ריקות, תפקידי הבסונים שבתזמורת נרשמו חלקית, והמסמך היה גדוש מחיקות ותיקונים.

ריכרד שטראוס

סוויטה מהקומדיה בלט
"גם הוא באצילים"
מאת מולייר, אופ' 60
כ-47 דקות

פתיחה למערכה א' / מינואט / המורה לסיף / החייטים ומחולותיהם / המינואט של לולי / קוראנט / כניסתו של קלאונט (עפ"י לולי) / פתיחה למערכה ב' (אינטרמצו) / הסעודה

די מתמיה שהגרמנים, שכניהם של הצרפתים "דלת ליד דלת", ויתרו על גֵרמון המטעם המוליירי "הבורגני האציל" לאורך כמעט 250 שנה. רק ב-1911 הלבישו המחזאי האוסטרי אוגו פון הופמנסטאל והמלחין הגרמני ריכרד שטראוס את מחזה מולייר בלבוש גרמני. ההפקה הסתבכה והתארכה, ומאבקי־קונספט נתגלעו בין אשף המילים לאשף הצלילים. הרעיון הראשוני היה שלא לסיים את המחזה בחגיגה עות'מנית ובינלאומית, אלא שאורחיו הכבודים של מר ז'ורדן יוזמנו לצפות באופרה "אריאדנה בֶּנְקֶסוֹס", יצירת מוחם וכפיהם של צמד היוצרים שטראוס־הופמנסטאל. ההלָחֶם המוזר עלה ב-1912 ונכשל כשלוֹן חרוֹץ. שטראוס הודה לימים כי, "שוחרי בלט א־לה קומדיה דל ארטה אינם נמשכים לאופרה ולהיפך". רק הפרדה בין הקומדיה־בלט לאופרה הביאה לידי הפתרון המיוחל: האופרה "אריאדנה בנקסוס" יצאה לעצמאות מוצלחת ב-1916, ואילו קומדיית־הבלט, שהוֹסֵף לה מחדש הנשף "הטורקי" של מולייר־לולי, זכתה לאהדת הקהל לא לפני שקוצרה לידי סוויטת תשעה פרקים, שאותה נשמיע היום. מבכורתה באפריל 1918 היא מועלית תכוף בעולם.

כמו סטרווינסקי, רספיגי והינדמית, נטה גם שטראוס לניאוקלאסיות, וביצירה הזאת ביתר שאת. לולי זוכה למְזָכָה של ממש

ב"מינואט של לולי" וב"כניסתו של קלאונט", אך גם בפרקים אחרים יש סממנים בארוקו קלאסיים. התזמור עשיר: לסקציית כלי הנשיפה מתוספים חצוצרה וטרומבון, פיקולו, קרן אנגלית וקונטרה־בסון, בין כלי ההקשה - בידי כמה נגנים - יש גלוקנשפיל ומשולש ער, נבל משתתף גם כן, בכינורות יש גיוון תפקידים רב והכנר הראשי נוהג גם וכופצ בנגינות סולו, וגם פסנתר יש, המְדַמָּה פה ושם לצ'מבלו. סינקופות, גליסנדי, מהלכים כרומטיים וקומיים מציגים את נלעגות מאמצי ההתעדנות של ז'ורדן ואת עוורונו לסביבה. בפרק הסעודה המנות זוכות לציטוטים מוזיקליים: "הלקס מנהר הריין" מלוזה במובאות **מזהב הריין** של וגנר, "בשר הכבש בסגנון תחנות־רוח" מעוטר בציטוטי **דון קישוט** של שטראוס, ובמוזיקת "הקיכלים והעפרונים הצלויים" יש הדים ל**אביר הוורד**, האופרה שיצרו שטראוס והופמנסטאל לפני עבודתם על "הבורגני האציל". כפי שציינו במאמר לולי, התזמורת מגנת בקשתות תואמות־תקופה: ביצירת לולי בקשתות בסגנון עתיק וכאן בקשתות מודרניות.

כמה מילים על הפן המילולי. במחזה המקורי כמניין וחצי שחקנים: מר ז'ורדן, רעייתו וצמד משרתיהם, שלושת מוריו, חייט ושוליותיו, לוֹסִיל הבת וניקול אמתה, קלאונט מחזרה וקוביאָל משרתו ושני אורחי הסעודה. להפקה כזאת נדרש תיאטרון שלם! *איזה שירות עשה לנו אפוא סר פיטר יוסטינוב לפני 20 שנה בהכינו לו תמליל הומוריסטי לקריין/שחקן (הן בגרסה אנגלית, הן בגרסה גרמנית) שבו מסופרת העלילה ומשוחקות רפליקות כל הדמויות בידי אדם אחד. את זה תרגמנו והתאמנו.

*הגרסה העברית הראשונה הבכירה ב"האזהל" ב-1940.12.51. מר ז'ורדן היה מאיר מרגלית, קלאונט - יעקב איינשטיין (אביו של אריק) ואת קוביאָל המשרת והמלהג הטורקי גילם אברהם חלפי.

זרקור על נגנים בתפקידים בולטים ביצירתו של שטראוס

מתן דגן / כינור

מתן דגן, כנר ראשי בקאמרטה הישראלית זו העונה התשיעית, למד בנעוריו אצל נאוה מילוא, אורה שירן ואירנה סבטלובה. את שירותו בצה"ל עשה כמוזיקאי מצטיין. בעת לימודיו בבית הספר הגבוה לאמנויות בברלין הודרך בידי מאסטר אילן גרונר. את לימודיו לקראת התואר הראשון השלים בהצטיינות, ובמהלכם זכה במלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל. בעת שהותו בגרמניה היה כנר מוביל וסולן באנסמבל אוריוול הברלינאי ונגן אורח עם הפילהרמונית הקאמרית הגרמנית בברמן ועם אנסמבל רֶזֶנְס בהמבורג. דגן מופיע גם כנגן כינור בארוק, בין השאר עם אנסמבל סולני באך ואנסמבל הבארוק האיטלקי Il Pomo d'Oro. בשנים האחרונות החזיר דגן את מרכז הכובד של פעילותו לישראל: בשנים 2007-2012 היה כנר ראשי באנסמבל סולני תל אביב ונגן אורח בכרויקט הקאמרי הישראלי ובאנסמבל מיתר. בחברת קפְרִיצ'ו יצא תקליטור בנגינתו עם חברי אנסמבל שְרִידן הגרמני, ובו הקלטות בכורה עולמיות של רביעיות מאת קרל צ'רני.

ירון רוזנטל / פסנתר

ירון רוזנטל משלב בקריירה הבינלאומית שלו נגינה סולנית עם נגינה בהרכבים קאמרליים. הוא נגן עם הפילהרמונית הישראלית, תזמורת פילהרמוניה בלונדון, הפילהרמוניות של קלגרי וסנטיאגו דה צ'ילה, הסימפוניות של ירושלים ואוֹרְדֶאָה ותזמורות פילדלפיה ושיקאגו. הוא הופיע תחת שרביטיהם של זובין מהטה, דייוויד רוברטסון, מנדי רודן ועומר מאיר ולבר. כחבר שלישיית ירושלים רבת המוניטין הופיע בלינקולן סנטר בניו יורק, בוויגמור הול בלונדון, בקונצרטחבאו באמסטרדם ובאולם הקונצרטים בעיר האסורה בבייג'ינג. פרופ' רוזנטל, כיום ראש מחלקת הפסנתר באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים, מלמד נגינת פסנתר ומוזיקה קאמרית ומנחה צעירים מחוננים. בנעוריו למד אצל בנימין אורן, פנינה זלצמן ומארי פרחייה וזכה בפרסים ובמלגות: פרס ראשון בתחרות האומן הצעיר בירושלים, פרס תחרות ג'ינה בֶּקְאוֹר, פרס לנרד ברנשטיין במרכז המוזיקה בטנגלווד, פרס אומניות מטעם ממשלת איטליה ומלגת מרכז בֶּנְי באלברטה שבקנדה.

סדרת "סולנים בסערה" במוזיאון תל אביב לאמנות ובימק"א ירושלים

מנויי "כלים וקולות" יוכלו להשתמש ביתרות כרטיסים לקונצרטים בסדרת "סולנים בסערה" או לרכוש מינוי נוסף לסדרה זו במחיר מיוחד

2 פסנתרים ב-40 אצבעות

רועי אזולאי מנצח
אנסמבל מולטיפיאנו: תומר לב,
ברניקה גליקסמן, נמרוד
מאירי-הפטל, אלון קריב פסנתר

ערב ייחודי של מוזיקה אהובה לשני פסנתרים ולתזמורת, מיצירות מוצרט, מנדלסון, שופן וגריג

המשולש של בטהובן

דמיטרי יבלונסקי מנצח
חגי שחם כינור
רפאל וולפיש צ'לו
ארנון ארז פסנתר

חברי השלישייה הבין לאומית שחם-ארז-וולפיש ינגנו את הקונצ'רטו העל-זמני מאת בטהובן לצד יצירות סולו לכינור ולצ'לו

וירטואוז הכינור

זיו קוז'וקו מנצח
דמיטרי ברלינסקי כינור

הכנר הבין-לאומי, זוכה תחרות פגניני, בערב של יצירות וירטואוזיות לכינור ולתזמורת

חגיגה אסטונית

אנדרס מוסטון מנצח
אלינה נטייבה סופרן
לוק רוברט טנור
סירט סואי חליל

זמרת הסופרן מאירוויזיון 2018 זמר הטנור הקנדי באריות אהובות מאת מוצרט, ורדי וסטרדלה עם החלילנית, זוכת "כוכבי המוזיקה הקלאסית" אסטוניה 2020

טרמולו!

ירון גוטפריד מנצח
אנסמבל טרמולו: תומר יריב,
ליאור טל, דניאל סולומונוב,
דפנה סגל, תומר גילי

מפגש קצבי ומרתק בין אנסמבל כלי נקישת לתזמורת; מוזיקת עולם לצד קלאסיקות בלבוש חדש

MUSICIANS

1st Violin Matan Dagan* Natasha Sher* Carmela Leiman*** Galina Korinets** Michael Pavia Roman Yusupov	Viola Shuli Waterman** Marta Sikora Boris Rimmer Eduard Shubaev Avital Saig° Cello Marina Katz** Zvi Orlianski** Alexander Sinelnikov*** Iris Jortner° Esther Valladares Bass Dmitri Rozenzweig** Erez Meyuhas	Flute Esti Rofé** Shanni Sagee° Oboe Muki Zohar** Ori Meiraz Clarinet Shira Eliassaf** Ido Azrad° Bassoon Mauricio Paez** Kristijonas Grigas	French Horn Alon Reuven** Michael Altshuler Ruth Varon (on leave) Trumpet Raz Arad° Dan Varon° Trombone Or Rochman° Harp Julia Rovinsky°	Harp Iris Globerson-Hirsch° Piano Yaron Rosenthal° Percussions Karen Phenpimon-Zehavi** Aviad Alfasi° Tom Betsalel° ..... *Concertmaster **Principal player ***Assistant principal °Guest principal
--	---	---	---	--

BOARD OF DIRECTORS AND MEMBERS OF THE ASSOCIATION

Ruth Arnon, Honorary President

Yair Green, Adv.*, Chairman | Jacob Aizner*, Prof. Ruth Arnon*, Avner Azulay, Talma Barabash-Knoller, CPA, Prof. Avi Ben Basat, Prof. Shlomo Biderman, Dr. Yoram Blachar*, Dr. Shmuel Cabilly*, Ruth Cheshin*, Ilan de Vries*, Prof. Menachem Fisch, Prof. Benny Geiger*, Efrat Weiman Gershony*, Prof. Moshe Hadani*, Prof. Uri Karshon, Raanan Kop, CPA*, Moshe Michles*, Prof. Dafna Schwartz*, Dov Shafir, Baruch Shalev, Dr. Lea Shamir-Shinan, Yehuda Zisapel, Gershon Zohar *Member of the board

ADMINISTRATION

General Director Yoram Youngerman **Administrative Manager** Michael Kontsevich
Producer Sarah Taylor David **Music Content Coordinator** Dr. Ron Merhavi
Sales Manager Dagan Feder **Media & Marketing Manager** Liat Lidor Reich
Office Manager Debbie Ben Zvi **Stage Manager** Valery Aksyonov
Accountant Sarit Yitshaki **Legal Advisor** Adv. Ami Folman

Box Office: 1-700-55-2000 / Sunday-Thursday 09:00-17:00

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem / Tel: +972-2-5020503 / Fax: +972-2-5020504
Internet: www.jcamerata.com / Email: info@jcamerata.com

Program notes and translation/adaptation of Sir Ustinov's text Benny Hendel
Graphic Design Hagit Maimon

01

Le Bourgeois Gentilhomme

Avner Biron conductor
Mor Biron bassoon (Israel-Germany)
Benny Hendel narrator

Jean-Baptiste Lully (1632-1687)

Suite from Molière's comédie-ballet
"Le Bourgeois Gentilhomme"
I. Ouverture & Gaillarde Canarie
II. Gavotte des Tailleurs
III. Menuet
IV. Airs des Espagnoles 1& 2
V. Marche pour la Cérémonie des Turcs

Gioachino Rossini (1792-1868)

Concerto for bassoon and orchestra
I. Allegro
II. Largo
III. Rondo: Alegretto

Intermission

Richard Strauss (1864-1949)

Suite from Molière's comédie-ballet
"Le Bourgeois Gentilhomme", op. 60
I. Vorspiel zum 1. Aufzug
II. Menuett
III. Der Fechtmeister
IV. Auftritt und Tanz der Schneider
V. Das Menuett des Lully
VI. Courante
VII. Auftritt des Cleonte (nach Lully)
VIII. Vorspiel zum 2. Aufzug (Intermezzo)
IX. Das Diner

Tel Aviv Museum of Art

Friday, 8.10.21 at 13:00
Saturday, 9.10.21 at 21:00
Sunday, 10.10.21 at 20:00

Elma Arts Center Zichron Yaakov

Monday, 11.10.21 at 20:00

Jerusalem Theatre, Henry Crown Hall

Tuesday, 12.10.21 at 20:00
Broadcast live on Kan Kol Hamusica
and on ICJ website

Weizmann Institute, Rehovot

Michael Sela Auditorium
Thursday, 14.10.21 at 20:00

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM

SEASON 38 | 2021/22

01

The
InstruVocal
Series

Le Bourgeois Gentilhomme